

Michal Málek: Role sociopolitických témat v českém populárním rapu.

Oponentský posudek bakalářské práce

V teoretické části autor předkládá cosi jako historii hip hopu a úvod do základní terminologie, užívá přitom nesourodou směs literatury, která se ve zkratce vztahuje k hip hopu ve Spojených státech, posléze v Evropě a velmi stručně k některým představitelům v České republice. Teoretická část v předložené podobě ve skutečnosti nesouvisí s následující empirickou částí. Není jasné, z hlediska které disciplíny autor k tématu přistupuje. Sice přiznává, že se „nesnaží komparovat americké a české rapové texty“ a že „záměrem práce není ani zkoumat hip hopovou subkulturu jako celek“ (s. 2). Zásadním problémem práce je, že se nejedná ani např. o etnomuzikologii, o sociologii hudby, literární vědu, ale bohužel ani o nic jiného.

Z chabě formulované metodologie není vůbec jasné, jakou hlavní výzkumnou otázku práce má řešit a v čem by měl spočívat její přínos – pouze zkoumat, byť autor píše „podrobněji“, jakým sociálněpolitickým tématům se čeští rappeři věnují, je trochu málo. Co to je „sociopolitické téma“? M. Málek toto formuluje příliš široce, resp. vůbec nevymezuje hranice svého chápání (ale neopírá se ani např. o emickou perspektivu autorů textů) – sociopolitickým tématem může být ve skutečnosti cokoliv (hned v úvodu empirické části píše o „veškerém ideologickém obsahu, jenž se týká sociální kritiky“ – s. 27). Není jasné, co si pod touto vágní kategorií, resp. množstvím možných různých kategorií autor představuje a co by sem naopak nepatřilo. Protože se výzkum neopírá ani o data z pozorování nebo rozhovorů, zcela ignoruje perspektivu samotných autorů textů i jejich posluchačů. Je otázkou, zda by totiž sami aktéři řadu tzv. „sociopolitických témat“ za „sociopolitická“ považovali a zda je to vůbec jejich záměr to takto chápat. Takové spornosti ostatně napovídá i citát jednoho rappera z blogu Respektu na s. 26 „Nechci bejt vnímanej jako politickej rapper. Spíš jen často mluvím o věcech, co mě serou,“ atd.

V metodologii chybí přesně definovaná kritéria obsahové analýzy a není jasné, jakým způsobem autor provedl důkladnou a nikoli pouze intuitivní obsahovou analýzu textů v rapových albech, která se v letech 2006-2018 umístila v oficiálním hudebním žebříčku Mezinárodní federace hudebního průmyslu. Stejně jako kritéria analýzy, přináší i její „výsledky“ stejně vágní a nesourodou směsí kategorií a postrádají hlubší vypovídající hodnotu. Je přitom až zarážející, že se čtenář může dočíst i taková tvrzení jako na s. 53: „Na české hip hopové scéně právě z důvodu národnosti homogenity nejsou hudebníci, jenž zastupují marginalizované skupiny, které se vymezují vůči většinové společnosti.“ Čím pak tedy pro autora je např. i širší veřejnosti známá a komerčně úspěšná formace Gipsy.cz?

Práce stojí na hranici obhajitelnosti.

V Praze dne 15. 9. 2019

Mgr. Zita Skořepová, Ph.D.